

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 106.

Sobota 28. decembra 1929.

Leto IV.

Kam s ženskim naraščanjem?

(Vprašanje kontrole porodov.)

Zadnji čas izgleda, kot da bi se vračali v stare, davno minule čase, ko je bila ženska izločena iz javnega življenja.

Radi preobilice delovnih sil v vseh strokah smatrajo merodajni faktorji kot prvi izdatni ukrep za odpravo brezposelnosti v tem, da izločijo iz raznih poklicev ženske moči. Tako je lani »Ljubljanski gremij trgovcev« sklenil, da se v bodoče ne bo sprejemalo vajenk za specerijsko, manufakturno in železninsko stroko. Proti izločitvi ženske v železninski trgovini bi niti mnogo ne ugovarjale, akoravno je nešteto žensk zaposlenih v kovinski industriji in niso bile prenežne, da so med vojno celo smele nadomeščati moške pri izdelavi kovinskega morilnega orožja. Smo pa mnenja, da ako se žensko tira nazaj v kuhinjo, da sme kot gospodinja kupovati specerije, je tudi za prodajo specerije sposobna. Isto je z manufakturno.

Tudi v srednjih in višjih šolah se hoče propagirati odpor proti srednje- in višješolski naobrazbi ženske. Ne oporekamo trditvam, da nekatere poklici res niso posebno primerni ženskemu bistvu, tudi temu ne, da nekatere posejajo šole iz gole ambicioznosti. To so, razume se, hčerke boljše situiranih staršev. Vendar smo mnenja, da to sleđnjim ni zameriti, ker je boljše, da si pridobivajo na znanju za kake neprijetne položaje bodočega življenja, kot da bi iz dolgočasia tratile čas v nečimernosti.

Tembolj potrebna je vsestranska naobrazba onim dekletom, katerim je radi neimovitosti usojeno, da si bodo morale same čimprej služiti svoj vsakdanji kruh in morda vzdrževati še koga svojih najbližjih. Kakor zgoraj omenjeno, se hoče izriniti žensko tudi iz drugih poklicev. Nastane torej vprašanje: »Kam z njimi?«

Dnevno se čuje pritožbe: »Ženske beže iz gospodinjstva.« Dasi bi mati, ki je že izčrpana in z delom preobremenjena, nujno potrebovala pomočnico pri svojem delu v osebni hiši, mora hčerka tudi kaj zaslužiti, ker očetovi dohodki ne zadostujejo za odgojo mlajšega naraščanja. Pa tožijo: »Vse hočejo samo v tovarne in trgovine, služkinja noče biti nobena.«

Ako pogledamo posredovalnice za službe, se lahko prepričamo, da tudi služb v gospodinjstvih primanjkuje. Nezasedene so same one službe, v katerih se s služkinjami skrajno nečloveško postopa.

Tudi poljedelstvu se baje ženske odtegujejo. Pa tudi tu ne pada krivda na ženske. Bajtarji in mali posestniki kmalu obdelajo svoja polja, a veleposestva delajo že s stroji. Tudi je poljedelstvo tako slabo plačano, da v poletnem času svoj zaslužek lahko povžije, a v zimski mora v mesto in industrijo, da se preživi. Iz dejstev, ki nam pričajo o tendenci, ki hoče potisniti ženo nazaj v brezpravnost, neznanost in posiljeno zatajevanje same sebe, bi človek skoro pričakoval, da se nekega dne uveljavi tudi pri nas zakon nekaterih nekulturnih narodov, ki dovoljuje, da smejo starši vsako novorojeno dete ženskega spola takoj usmrtiti, ako je smatrajo za odvišno.

Prepričane pa smo, da bo ves odpor proti ženskemu pohodu v javno življenje zaman, ker je raz-

Preprečeni bombni atentati.

Nameravan bombni atentat na vlak hrvaških poklonitvenih deputacij. — Aretirani zarotniki. Aretiran tudi vodja bivše hrv. selj. stranke, dr. Maček.

Iz uradnega poročila agencije »Avala« izhaja, da je policija prišla na sled komplotu, ki je bil organiziran v svrhu, da izvede več atentatov s peklenskimi stroji na poklonitveno deputacijo, ki se je peljala v Beograd. Zarotniki, ki so že vsi pod ključem, so imeli pripravljenih šest peklenskih strojev, od katerih so štirje najdeni, medtem ko se dveh dosedaj še ni moglo najti. Atentati bi se bili imeli izvršiti v katedrali, na vlak in v hotelu »Esplanade«. Glavni krivci, ki so že v rokah oblasti, so ti-le: Cvetko Hadžija, odvetniški pripravnik, Anton Štefanec, občinski uradnik iz Karlovca, Ivan Bernardič, študent, Martin Franekič, trgovski potnik, Velimir Mocnaj, filozof, Ivan Prpić, študent, Ivan Ban, trg. pomočnik in Jurij Milković. So-udeleženci, ki so atentate organizirali ter financirali, so baje polkovnik v pokoju Vilko Begič in bivši poslanec hrvatske seljačke (Radičeve)

stranke I. Jelašić ter njen bivši predsednik dr. Vladimir Maček. Obdolženci so dejanja že pri policiji in pred preiskovalnim sodnikom priznali in so bili izročeni sodišču.

Nekatere podrobnosti.

Bivši avstroogrski polkovnik Begič, ki se smatra za iniciatorja nameravanega atentata na hrvaško poklonitveno deputacijo, je vzdrževal zveze tudi z avstrijskimi Heimwehri. Begič je skušal izvršiti samomor, ko so ga v pondeljek vodili od zaslišanja. Z bodalom, ki ga je imel skritega v obleki, si je zadal tri globoke rane v prsa. Prepeljali so ga v bolnico. V Beogradu vlada radi nameravanega atentata veliko razburjenje in obenem zadovoljstvo, da je bil še pravočasno odkrit. Preiskava je dognala, da je bil atentat inspiriran od zunaj in da so zaplenjeni peklenski stroji italijanskega izvora.

Konferenca o vojni odškodnini

Haaška reparacijska konferenca 3. januarja 1930.

Predsednik Jaspar sklicuje haaško konferenco dne 3. januarja 1930.

Anglijo bosta zastopala na konferenci Snowden in Graham, Avstrijo pa kanceler Schober.

Mala antanta je pripravljena glasovati na konferenci za črtanje avstrijskih reparacij, če Avstrija razoroži Heimwehr in Schutzbund, ker

Avstrija ni zmožna plačevanja.

Madžarska se upira plačevati reparacije. Bethlen pa uvideva, da če ne bo sporazuma, bo pa diktat. Izgovarja se na malo antanto, češ, da je od njene politike odvisno, če se ne bodo nadaljevali spori glede opcij in zahtev ogrskih državljanov, ki jih imajo do drugih držav.

Heimwehr se krha — kmetje proti fašizmu.

Kmetje proti Heimwehru — deželni glavar v Salzburgu za razpust bojnih organizacij ter uvedbo milice po švicarskem vzoru.

»Neues Wiener Extrablatt«, glasilo Landbunda, poroča, da se je pred kratkim vršil velik shod zaupnikov južnoštajerske kmečke zveze, na katerem se je hudo napadalo politiko heimwehrovcev, ki da je zaplotna in ima temne cilje ter stremi po diktaturi, ki bi jo izvajale močnejše osebe. Kmetje pa stoje na stališču: moč vsemu ljudstvu in nobene diktature! Zaupniki so se izrekli za izstop iz Heimwehra ter za ustanovitev lastne organizacije: »Bauernwehr« — kmečka bramba, ki se naj razširi na celo državo. Kmetje hočejo mir.

Minister Schumy, ki je bil, kot že znano, iz Heimwehra izključen, je imel v Celovcu shod Landbunda, na katerem se je branil proti očitkom Heimwehra, da bi bil on izdajalec; Schumy je rekel, da je Heimwehr postala politična stranka, ki se bavi tudi z zunanjo politiko, za kar ima on striktno dokaze v rokah in ne želi, da bi se ga sililo, da bi moral s temi dokazi na dan! Schumy da ni nič drugega zakrivil kot samo to, da je nasprotoval protizakonitim akcijam Heimwehra (puču, op. prev.).

Dr. Rehl za razpust obrambnih organizacij.

Dež. glavar Salzburga, dr. Rehl, je napisal članek, v katerem se zavzema za razpust Heimwehra in Schutzbunda ter uvedbo milice po vzgledu Švice.

Dr. Rehl je mnenja, da bi malo koristilo razpustiti socialistični Schutzbund, češ, ta organizacija bi mogla pod spretnim vodstvom še nadalje postojati v obliki strokovnih organizacij, kar pa bi pri Heimwehru bilo nemogoče. Zato predlaga razpust Heimwehra in Schutzbunda ter uvedbo rekrutacije (ki pa po mirovnem ugovoru ni dovoljena. Op. ur.) vseh 20 letnih mladeničev, ki bi naj opravili šestmesečno vežbo. To naj bi bila milica, iz katere bi bil izključen vsak političen vpliv.

Avstrijski fašizem v franc. zbornici. Prošli teden je francoski socialistični poslanec Bracke predložil zbornici interpelacijo glede fašizma v srednji in jugoistočni Evropi, zlasti tudi v Avstriji. Pozival je francosko vlado, naj posveti temu gibanju, ki ogroža evropski mir, vso pozornost.

Sovjeti se odrekajo boljševiški propagandi

Ruski poslanik v Londonu obljubljuje.

Novi sovjetski poslanik v Londonu je Sokolnikov. Kralj ga ni hotel sprejeti. Sokolnikov je obljubil Hendersonu, da hoče Rusija izpolniti

vse obveznosti in tudi urediti finančne terjatve ter upa, da se prihodnje leto obnove odnosi med Anglijo in Rusijo.

voj nujno potreben. Upajmo, da bodo merodajni faktorji skoro uvideli, da je za uravnovesenje narodnega gospodarstva tudi zahteva o kon-

troli porodov utemeljena in da bodo tudi pri nas nadomestili že zastarele tozadevne zakone z novimi, času primernimi. K. J.

Orlovski kongres v Ljubljani.

»Orel« se ne priključi Sokolu kraljevine Jugoslavije.

V nedeljo, 22. dec., se je vršil v Ljubljani kongres Orlov, da zavzame stališče k novonastali situaciji v telesni vzgoji. Kongres je trajal komaj pol ure. Poslana je bila pozdravna brzojavka kralju, ministrskemu predsedniku, čehoslovaškemu Orlom, predsedništvu Katoliške telovadne zveze v Parizu in ljubljanskemu knožkofofu. Po kratkem nagovoru predsednika Žitka, je bilo sklenjeno, da se Orel ne priključi državnemu Sokolu, razen, če ta spremeni svoje ime in če se zakon o telesni vzgoji preuredi na način, ki bo zadovoljeval religiozne in demokratične principe orlovstva.

Trbovlje na — Dunaju

Božično obdarovanje premogovnih kapitalistov.

Neki avstrijski dnevnik prinaša v svoji božični številki poročilo o razdelitvi dividend — to spada seveda v božično številko — pri raznih avstrijskih delniških družbah. Med temi je največ takih, ki ali sploh ne bodo v položaju kaj izplačati, ali pa le malenkostne dobičke. Z začudenjem opazi čitatelj med navedenimi podjetji eno, ki vendar ni v Avstriji, a v poročilu stoji: »Die Trifailer wird mindestens 35 Dinar verteilen.« Torej ta »Trifailer« je zelo svetla točka za avstrijske krščene in nekrščene žide, ker jim »Christkindl« tudi letos prinaša »najmanj« 17 in pol odstotno dividendo kot lani, četudi se je letos »reguliralo« mezde trboveljskih rudarjev.

Toliko dobička ne da nobeno avstrijsko delniško podjetje, zato so lahko nemškoavstrijski kapitalisti prav zadovoljni z »nacionaliziranim« rudnikom v — Jugoslaviji. — Vse v znamenju carinske zaščite.

Na Poljskem še živi parlamentarizem.

Bartel zopet predsednik poljske vlade. — Generali izločeni iz vlade. — Vpliv socialnih demokratov.

Poljska politična kriza je končana. Na krmilo pride Barteljeva vlada, ki je letos v aprilu odstopila.

Iz sedanje vlade izstopijo trije generali-ministri, in sicer: notranji minister general Slavoj-Skladkovski, finančni minister polkovnik Matuszenovski in minister za javno skrb, bivši adjutant Pilsudskega, polkovnik Prystor. Na ista mesta pridejo: bivši vojvoda poznanski Dunin, krakovski narodni ekonom Krzyzomovski in Jurkivicz. Iz tega se vidi, da je moral diktator Pilsudski mnogo popustiti in to ni majhna zasluga predsednika parlamenta Daszinskega.

Ljudsko glasovanje — poraz nemških nacionalcev.

Fiasko Hugenbergovega plebiscita v Nemčiji.

Pri ljudskem glasovanju, ki se je vršilo v Nemčiji v nedeljo, dne 22. decembra, proti Youngovemu načrtu, so doživeli nemški nacionalci hud poraz, ker se je od 41 milijonov volilcev udeležilo glasovanja samo 6.293.109, in od teh je glasovalo za »Befreiungsgesetz« 5.825.082, torej komaj 13 odstotkov, namesto 51. Sam Hugenberg pa je med temi že politično odžagan.

Krvava internacionala

Patriotizem tvorničarjev orožja in municije.

Češki časopisi poročajo, da je Udržalova vlada v priznanje zaslug, dekorirala šefa francoske tovarne orožja, Schneider-Creuzot, s češkim redom Belega orla. Morda ni vsakomur znano, da je Schneider-Creuzot istočasno glavna delničarka prejšnje avstrijske in sedaj češke tovarne za municijo in orožje, Škoda-Werke. In tako smo doživeli neverjetno groteskno razmerje, da je francoski kapital med svetovno vojno produciral v Avstriji orožje, s katerim so se pobijali Francozje, in da je na drugi strani nemški kapital pod firmo Krupp, bil soudeležen pri podjetju Schneider-Creuzot, ki je v francoskih tovarnah izdeloval topove za uničevanje nemških vojakov, in da je pri tem podjetju bil tihi delničar sam nemški cesar Viljem II. Kdor vse to preštudira, bo razumel, zakaj se svet ne more pomiriti in zakaj vse razorožitvene konference doživijo fiasko. (Pri zadnji razorožitveni konferenci je orožna industrija najela posebnega agenta, da je konferenco razbil.) Ker je kapital, če se še tako narodnostno deklarira, internacionalen. In ljudstva?

Finančne skrbi nemške vlade.

Dr. Moldenhauer, državni finančni minister. — Socijalist Rob. Schmidt, minister za narodno gospodarstvo.

Ker se je proti dosedanjemu državnemu finančnemu ministru s. dr. Hilferdingu uprizorila silna gonja od strani reakcionarjev vseh vrst v in izven parlamenta, je demisioniral. Na njegovo mesto bi imel priti socijalist dr. Hertz. Za to mesto se je bil med parlamentarnimi strankami večine hud boj. Ker pa z ozirom na današnje finančne prilike v Nemčiji ne bo mogel noben finančni minister biti zavidanja vreden, so se socijalisti temu portfelju odrekli, kot nadomestek so dobili ministrstvo za narodno gospodarstvo, ki ga je prevzel član socialnodemokratske parlamentarne frakcije Robert Schmidt, ki je bil doslej že petkrat minister v raznih vladah.

Velika je razlika med čevlji in čevlji
Priporočamo vam najboljše
Karo čevlje

Maribor, Koroška cesta št. 19

Štiridesetletnica socialnega zavarovanja.

Proslava v Ljubljani.

Socijalno zavarovanje je važen pojav v človeški družbi. Socijalno zavarovanje delavcev ima namen dati ob neprilikah bolezni in nezgode nekaj pomoči in zaščite. To zavarovanje pa bi se moralo izpopolniti in raztegniti na vse sloje, ki živijo »iz rok v usta«, torej na vse delavstvo in male stanove, obrtnike in posestnike ter uvesti zavarovanje za starost in onemoglost ter nezaposlenost. Zgradba bi bila šele tedaj dovršena.

Proslava štiridesetletnice socialnega zavarovanja je bila prav v tem trenutku na mestu, ko se namerava revidirati socijalno zakonodajo in je del podjetniške javnosti zaradi neopojmovanja pomena socialnega zavarovanja — za poslabšanje. Seveda je taka zahteva nezmisljena.

Socijalno zavarovanje je med prvimi priporočal brutalni nemški kancler Bismarck, ker je uvidel, da teror ne zaleže, ker ne more, ampak da je treba olajšati socialne razmere. Iz istega razloga je pristopila tej misli leta 1888 Avstrija.

Proslavo štiridesetletnice je organiziral okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani z namenom, da se socijalno zavarovanje popularizira. V ta namen so bila slavnostna zborovanja v Ljubljani v dvorani okrožnega urada, dalje v Celju, Mariboru in drugod.

Ljubljansko slavnostno zborovanje se je vršilo v soboto, dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne. K zborovanju so bili povabljeni zastopniki raznih korporacij in organizacij. Slavnostna dvorana je bila svečano in lepo opremljena ter obenem prirejena razstava statističnega materiala v prikupni grafični izvedbi. V soboto popoldan in v nedeljo dopoldan so bile gostom na ogled vse opreme ambulatorijev, zdravilišč, zobnega ateljeja in kopalnišča.

Glavni dnevni red so tvorila tri poročila, in sicer komisarja M. Kreka, ravnatelja dr. J. Bohinjca in zdravnika šefa dr. J. Zajca ter končno pozdravi.

Komisar Krek je po pozdravu navzočih in prečitaniu brzojavk podal nekaj statističnih podatkov, ki najbolj zgovorno dokazujejo, kako potrebno in koristno je socijalno zavarovanje. Prenehanje ali poslabšanje socijalnega zavarovanja bi oškodovalo kruto 100.000 članov in do 300.000 njih svojcev, kar pomeni eno tretjino prebivalstva naše banovine. Potrebna je tudi uvedba zavarovanja za starost in onemoglost.

V daljšem govoru je ravnatelj dr. J. Bohinjec orisal razvoj socijalnega zavarovanja, ki so ga nujno zahtevale družabne razmere. Socijalno zavarovanje je bistveno družabno življenje, zato ga cenimo. Končno je izrekel

ravnatelj najtoplejšo zahvalo vsem tihim sodelavcem.

Zdravnik šef je govoril o zdravniški službi in pomoči, ki zahteva mnogo nesebične požrtvovalnosti in vestnosti obenem. Zdravniška veda je napredovala in socijalno zavarovanje mora članstvu nuditi v možnosti vse, kar daje znanost v ohranitev zdravja. Nasprotja med zdravnikom in bolnikom se bodo ublaževala, čimbolj bo zdravnik razumel bolnika in bolnik zdravnika. Predsedki in domišljevanja so največ krivi, da se v javnosti ne umeva prav dobrohotne pomoči zdravnikov in socijalnega zavarovanja.

Slavnostno zborovanje so na to pozdravili: predsednik višjega deželnega sodišča dr. Rogina pismeno; komisar osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu ing. Carnelutti, ki je rekel, da o poslabšanju soc. zavarovanja ne more biti govora, pač pa se utegne zavarovanje za starost in onemoglost uvesti le, če država prispeva del v ta namen; v imenu ministra soc. politike je pozdravil proslavo v lepih besedah inspektor dr. Tujković iz Beograda, v imenu ljubljanskega župana pa nadsvetnik dr. Rupnik.

V imenu Delavske zbornice je pozdravil slavnost predsednik M. Čobal, ki je poudaril, da so znale ceniti socijalno zavarovanje prejšnje generacije, ki so ga izvajale in ga negovale. Socijalno zavarovanje se je uvedlo pod pritiskom delavstva in njega socijalnih razmer. Neizgledno zavarovanje se je uvedlo bolj na pritisk delodajalcev, ki so se hoteli otrestiti, zlasti mali obrtniki, zakonite obveznosti, da jamčijo za nezgode v obratih. Napredek socijalnega zavarovanja delavstvo pozdravlja; mnogo se je pridobilo, a izgubilo je delavstvo dvetretjinsko zastopstvo v upravi in nima danes skoro nič vpliva na svoj lastni zavod. Preti pa nevarnost, da se še sedanje zastopstvo delavstva poslabša. Bolniške blagajne, ki so bile v delavskih rokah, so uspevale, to dokazujejo ljubljanska in zagorska bolniška blagajna, kolikor je bilo po zakonu mogoče; ti dve sta uvedli prvi rodbinske podpore in s tem pokazali interes za izpopolnitev. Ob prevratu sta imeli samo ti dve nekaj imetja. Povsem je torej upravičena zahteva, da dobe delavci, to je pravi interesi, zadosten vpliv pri upravi. Če je pa delavstvo že moralo žrtvovati dvetretjinsko zastopstvo, pa bi Delavska zbornica kakor tudi njej priključene strokovne organizacije v zmislu čl. 35 zakona o zaščiti delavcev, svoje interese branile in storile vse, da vsakršno poslabšanje odbijejo. V interesu zemlje in države kakor tudi industrije je, da navežejo delavstvo in da mu

Mir na Daljnem iztoku zopet vpostavljen.

Odpoklic čet. — Uvedba Status qua.

Dne 22. dec. je bil v Habarovsku podpisan sporazum med sovjetsko in kitajsko vlado glede vzhodno-sibirskih železnic. Protokol pomeni popolno kapitulacijo kitajske vlade napram sovjetskim zahtevam. Mandžurska železnica se bo v bodoče upravljala po enakem številu ruskih in kitajskih ravnateljev, ki bodo mogli odločati samo sporazumno. Vsi odpuščeni ruski nameščenci železnice se morajo sprejeti zopet v službo, ujetniki se obojestransko osvobodijo. Belogardijski, ki jih je kitajska uprava sprejela v službo, se imajo takoj odpustiti. Vse ruske belogardijske organizacije na mandžurskem ozemlju se imajo razpustiti in izgnati. Diplomatski in konzularni promet se na rusko-kitajski meji zopet vpostavi. Čete se obojestransko takoj odpokličejo. Dne 25. dec. se vrši v Moskvi rusko-kitajska konferenca, ki bo uredila še vse ostale zadeve. Kakor govore poročila iz Mandžurije, je tam močno gibanje za ustanovitev samostojne mandžurske sovjetske države in priključitve iste sovjetski Uniji.

dajo tudi, kar jim nudijo v sosednjih državah, to je, starostno in onemoglostno zavarovanje ter zavarovanje za nezaposlenost. Šele tedaj bodo delavci navezani na domačo grudo, in kvalificirani delavci ne bodo uhajali industriji v inozemstvo. Če v tem zmislu praznujemo štiridesetletnico in če si obljubimo med sabo delavci in delodajalci, da bomo za tem stremeli, smo s tem koristili najbolj splošnim interesom naše države.

V imenu trgovske, obrtne in industrijske zbornice je pozdravil slavnost podpredsednik I. Ogrin in predsednik pokojninskega zavarovanja L. Vrtovec.

Za Strokovno komisijo je govoril Stanko. Povdaril je, da ima svoj izvir zavarovanje v nekdanih obratnih blagajnah ter da naj bi se v socialnem zavarovanju že vendar izvedle volitve v samoupravo, ker komisariati ne odgovarjajo duhu institucije. Povdaril je potrebo zavarovanja za nezaposlene, za stare in onemogle. Predvsem je tudi potrebno, da dobe zavarovanci več vpliva v socijalnozavarovalnih zavodih.

Nato sta slavnost še pozdravila predsednik Jugoslovanske strokovne zveze Žumer in predsednik Zveze blagajniških zdravnikov dr. E. De-reani.

Končno je poročal ravnatelj dr. Bohinjec, da se je ustanovil »Protituberkulozni fond« z zneskom 50.000 Din, ki se bo vsako leto dopolnjeval.

S tem je bila manifestacija za izpopolnitev socijalnega zavarovanja zaključena.

Aleksander Neverov:

Taškent — kruha bogato mesto.

(Ruska povest iz dni velike lakote. Prevedel I. V.) 14

Ako treba z zvijačo, tedaj z zvijačo. Brez zvijače ne gre. Nikoli še ni bilo v Mišku takšnega glasu kakor sedaj. Tako ljubeznivo je govoril:

— Tetka, ali si buzuluška?*)

— Proč od vreče.

— Ne dotakneva se je.

Zraven sedeči mužik je rekel, ne da bi dvignil glavo:

— Za lase ga potegni, da bo vedel.

— Mater sva izgubila, a oče je umrl za lakoto.

Zopet je rekel mužik, ne da bi dvignil glavo:

— Tudi jaz sem sirota in hodim brez očeta.

Miška se je segel pri vrečah in malone zadremal. Že je hotel prav zaspati, kar zakriči Serjoška kakor brez uma:

— Kirgiz!

Otrok pri kmetici je zajokal. Jezno je rekla:

— Ne kriči. Otroka mi prestrašiš...

A Serjoška je zopet zakričal:

Gori!

Zavedel se je in si zaželel »na stran«. Potem je tiho zastokal in nagnil glavo na kolena.

Miška je ves obupan zaprl oči.

Mislil je o nevidnem Taškentu. Po glavi mu je neprestano krožilo petnajst funtov pšenice in dve vreči, polni kosov kruha. V mislih je visel na od-

bijačih, plezal na strehe vagonov, skrival se na lokomotivah in noben vojak, noben načelnik ga ni mogel izslediti. Gledali so na streho — on skoči s strehe. Pogledajo na lokomotivo — on skoči z lokomotive. Povsod so govorili:

— Kakšen razbojnik?!

— Kdo?

— Tisti dečko buzuluški iz Lopatinske volosti*). Brez karte potuje in brez dovoljenja. Ali ni ga mogoče zapreti v orta — čeko.

A poleg je vztrepetal Serjoška, cvilil kakor ščene in blebel.

Miška je gledal nanj z namršenimi, nejevoljnimi očmi in mislil:

— Zakaj sem se zvezal z njim? Bolje bi bilo, če bi se ne vezal. Ali sedaj nič ne pomaga: pogodba. Če ga pustim — propade. Voziti se z njim — dolgo ne prideva v Taškent. Eh, durak! Samemu se ni hotelo na pot. Tako pa: nabereš šest kosov kruha, jesta dva.

Postajalo mu je zadušljivo vsled težkih, perečih misli in mu tučilo glavo. Preril se je iz čakalnice in stopil na prago.

Pod vagonom je zagledal Vanjko s krivimi nogami, kateremu je jemal kosčke kruha. Zraven je bil drugi fantek, Petjka po imenu. Sedela sta pri kolesu na suhem prostoru. Nista ne spala ne mislila.

Tudi Vanjka je spoznal nasprotnika in rekel miroljubno:

— Prisedi!

— Kaj imata?

*) srez, okraj.

— Segreješ se nekoliko.

Miška se je usedel h kolesu in povedal o Serjoški, da ima grižo, in kako sta se dogovorila, da ne zapustita drug drugega. Serjoška je mlajši, ne zna se obrniti kakor treba, a Miška mora skrbeti sam za oba. Prej je nalovil pet kosčkov kruha in če bi hotel, bi vse sam obdržal.

Vanjka ga je pogledal izpod čela.

— Se zanašaš na moč?

— Zakaj bi se zanašal? Nahrani me in takoj se dveh ne bojim.

— Eh, s čim se baha! Nahrani ti mene, pa se tudi dveh ne bojim.

Petjka je vprašal, ogledujoč Miška, z razvnetimi očmi:

— Našega Joška se lotiš?

— Koliko je star?

— V trinajstem letu.

— Kakšen človek? Lotim se še večjega.

Petjka se je razvnel. Sunil je z laktom — kakor slučajno — Miška naravnost v obraz.

Miška je popravil vrečo.

— Kaj suješ?

— A ti?

— Pazi, brcnem te samo enkrat — preko-pičneš se.

Sunil ga je z nogo.

— Ne šali se!

Petjka je pripravil pesti.

— Daj ga, Vanjka, za prejšnje kosčke kruha. Zgrabili so se pod vagonom vsi trije, mleti dolgo drug drugega v težki, razdraženi zlobi.

*) Buzuluk — kraj in vas med Samaro in Orenburgom ob reki Samari, ki se pri mestu Samara izliva v Volgo.

Doma in po svetu.

Dr. Vladimir Breskvar, ki je bil nekaj časa zdravnik bivše okrajne bolniške blagajne v Ljubljani, je minuli teden umrl.

Indispozicija. V naravi človeški je, da podlega vplivom. Niso samo duhovni in ne samo materialni vzroki, da je komu ta ali ona stvar, ta ali ona zadeva simpatična ali nesimpatična. Človek pogosto ne presoja ne po stvarnih razlogih ne po razumu svojega udejstvovanja v javnem življenju. Človeška glava, človeški razum je dostikrat podoben gramofonski plošči, ki mehanično sprejema glasove in jih potem ponavlja in tuli v svet enako avtomatično, kakor jih je sprejela. Nič več ne more reagirati na nove glasove, nove pojave. Nedostopna je za okoličnice, nedostopna za razloge, ker nima razuma. In ti si človek? Ali mar hočeš biti gramofon; ali nočeš biti živ individij, ki misliš in delaš z razumom? — Na ta primer sem se spomnil ob štiridesetletnici socialnega zavarovanja. Predsodki. Zabavljanje na socialno zavarovanje je hreščeča melodija, zato od strani delodajalcev nobene tople besede zanje. Ni časa, ni misli, tako poje gramofon, pa amen. Zato se delavstvo tembolj opravičeno bori za njega izpopolnitev in za svoje zastopstvo v njem, ker bo šele tedaj v rokah pozitivnih interesentov. Ljubezen do stvari, srčna nega je mogoča le od pravih interesentov, ki vedo, da je človek človeku brat in da je v splošnih dolžnostih človek človeku enak.

Zaroka med italijanskim prestolonaslednikom in belgijsko princeso ogrožena. Medtem ko se vrše priprave za poročno svečanost v Rimu, so aretirali v Bruslju nekega dr. Bernerija, italijanskega anarhista, ki je prispel v Belgijo po naročilu svoje organizacije, da pripravi atentate na belgijsko kraljevo rodbino in italijanskega justičnega ministra Rocca, ki bi imel 27. dec. dospeti v Bruselj. Pri aretiranju Bernerija so našli podoben načrt za atentat, ki bi se imel izvršiti na kraljevski vlak v Milanu potom bomb. Pri njem so našli tudi grozilna pisma na člane belgijske vlade, za slučaj, da bi dovolili poroko med princezino Marijo Josè in prestolonaslednikom Umbertoom.

Papež je zapustil Vatikan. Dne 20. t. m. je papež prvič zapustil Vatikan. Proslavljal je petdesetletnico duhovništva in je to slovesnost opravil v lateranski baziliki. Prihodnji mesec napravi potovanje po Italiji. V vatikanskih krogih nameravajo izvesti v kratkem diplomatsko-politične izpremembe. Sedanji tajnik kardinal Gasparri se umakne in utegne priti na njegovo mesto ali berlinski kardinal Pacelli ali pa madžarski primas dr. Szeredi. S to izpremembo bo vatikanska aktivnost zopet pospešena.

Stalin praznuje 50. rojstni dan. V Rusiji praznujejo njegov 50. rojstni dan z velikimi svečanostmi. Tisk prinaša o njegovem življenju obširne članke.

Zarota proti Callesu. Bivši mehiški predsednik Calles se je mudil na turneji po Evropi in se vrača preko Zedinjenih držav v domovino. Oblasti so prišle na sled obširni zaroti, ki namerava izvršiti ob vrnitvi nanj atentat. Aretirali so 50 zarotnikov.

Poskušeni atentat na predsednika argentinske republike. Iz Buenos Airesa poročajo, da je bil 24. t. m. izvršen revolverski atentat na predsednika Irigoyena, ki se ni posrečil. Nepoznana oseba je oddala na predsednika tri strele iz revolverja, od katerih ni nobeden predsednika zadela, pač pa je bil ubit šef policije, ki je predsednika spremljal, medtem ko je bil šofer težko ranjen. Atentatorja pa je potem nek v bližini stoječi stražnik ustrelil.

Atentat na indijskega podkralja. Na indijskega podkralja lorda Irwina so izvršili indijski nacionalisti atentat, ko se je vozil z vlakom v svojo rezidenco New Delhi. Na progi je bil položen peklenski stroj, ki

je bil iz daljše razdalje potom električnega toka doveden do eksplozije v trenutku, ko je vlak pasiral dotično mesto. En vagon je bil raztrgan, več oseb ranjenih. Slučajno se podkralju ni ničesar zgodilo, ker je bil v drugem vagonu.

Prelatu dr. Seiplu je že dolgčas! Poročajo, da se je bivši avstrijski zvezni kancler prelato dr. Seipel že popolnoma »ozdravil« ter da se hoče zopet vrniti v aktivno politiko. Dr. Seipel je ob veliki noči demisioniral, ker je bil avstrijsko notranjo kot tudi zunanjo politiko, popolnoma »zafural«. Sedaj pa gre avstrijski državni voz naprej tudi brez Seipla in gre tako, da se on boji za svoje volilne ovčice, da jih ne bi politični volkovi, v odsotnosti njih pastirja, popolnoma požrli. Sedanji kancler Schober namreč ni klerikalec, medtem ko je sedanja parlamentarna večina absolutno klerikalna. Seipel je tudi pokrovitelj Heimwehra, medtem ko kmetje žvižgajo na Heimwehr. Vse to da g. Seiplu misliti!

Emil Loubet umrl. V Montelimaru na Francoskem je umrl dne 21. t. m. bivši predsednik francoske republike Emil Loubet v 91. letu starosti. Loubet je bil odločen republikanec in eden najodličnejših politikov in predsednikov tretje republike. Za pomirjenje duhov je bil zlasti zaslužen ob velikem panamskem škandalu, ki je močno pretresel Francijo. Loubet je sodeloval tudi pri ločitvi cerkve od države.

Nov polom na newyorški borzi. Dne 21. t. m. so industrijski papirji na ameriških borzah zopet strahovito padli. Prizadeti so v glavnem industrijski papirji. Izguba v dveh treh dneh znaša 5 milijard dolarjev (280 milijard dinarjev).

Po 44. letih. V bližini Newyorka so našli ob morskem obrežju zaprto steklenico, v nji pa na kos platna napisano poročilo: »Marry G. Farr. — Ogenj na ladji se razširja. Viharju se ne moremo več zoperstavljati. Gremo v rešilne čolne. Bog nam pomagaj.« Dognali so, da se je ladja »Marry G. Farr« podala na morje 1. jan. 1886. leta. Od tedaj ni bilo več sledu o nji.

Živi angelček zgorel. V Altenburgu v Avstriji so imeli božično slavnost in so pri tej priliki prižgali tudi božično drevesce. Neka desetletna učenka je bila oblečena kot angelček ter je klečala zraven drevesca, pri čemur se ji je vnela obleka od gorečih sveč. Dobila je tako hude opekline, da jim je podlegla.

Dedščina v Svetem pismu. V Londonu je pred meseci umrl neki dr. Forster. Bil je znan čudak, ki se je izogibal vsakih stikov s svetom. Zadnji čas sploh ni več šel iz stanovanja, kjer se je pečal z raznimi fizikalnimi eksperimenti; baje je skušal na umeten način proizvajati zlato. Neka ženska mu je podajala hrano skozi lino v vratih. Ker je nekaj dni zaporedoma ostala hrana nedotaknjena, je šla po policijo, ki je vdrla v stanovanje in našla starca, ležečega na kupu starih hebrejskih knjig, mrtvega. Svoje instrumente in retorte je pred smrtjo vse razbil. Oporoke niso našli nobene, tudi premoženja ne, razen množice starih knjig. Te je njegov nečak, kot edini dedič, prodal za malenkostno vsotico nekemu stariarju. Ta stariarj je pa pri pregledovanju knjig našel pozneje v starem Svetem pismu med skupaj zlepljenimi listi bankovce v skupni vrednosti 50.000 funtov šterlingov. Sedaj pa se nečak in stariarj tožarita, komu pripada to bogastvo.

Zopet pobuna kaznjencev v Ameriki. V zloglasni kaznilnici Auburn, v državi Newyork, so kaznjenci napadli paznike, jih premagali ter jih z ravnateljem vred zaprli kot talce, ter skušali pobegniti. Ostalemu osebju se je s pomočjo policije, požarne brambe in pozneje vojaštva, posrečilo kaznjence, ki so se v posebnem traktu zabarikadirali, premagati in talce osvoboditi. V teh bojih je bil velik del kaznilnice porušen in sežgan, devet kaznjencev in en paznik

ubitih, veliko pa ranjenih. Te ponovne revolte mečejo jako slabo luč na ameriški kaznilniški sistem. Tako srednjeveških in strašnih kaznilnic, kakor so v Ameriki, v Evropi že davno več ne poznajo. Sicer imajo tudi par modernih kazenskih zavodov, kakor Sing-Sing v Newyorku, s katerimi tujcem brišejo oči, a svojih starih mučilnic pa tujcem ne pokažejo. Dobro jih je opisal E. E. Kisch v svoji knjigi »Paradies Amerika«. Pod težo javne obsodbe se je baje sedaj imenovala komisija, ki naj pregleda in prouči nedostatke v ameriških kaznilnicah.

Madžarske zastrupljenke pred sodiščem. Dne 13. in 14. decembra se je vršil pred sodnim dvorom v Szolnoku na Madžarskem proces proti štirim kmečkim ženam. Obtožene so bile večjega števila umorov z zastrupljenjem. Zastrupljanju, ki je zavzelo v okoliških vaseh mesta Szolnoka ob reki Tisi silno velik obseg, so prišli lanskega leta na sled. Za sedaj imajo oblasti pod ključem 36 kmečkih žensk, ki so obdolžene, da so umorile 50 oseb z arzenikom. Od teh so se sedaj zagovarjale štiri. Ena od teh je bila obsojena na smrt radi treh umorov in radi nagovarjanja k umoru, ostale tri pa na dosmrtno ječo in sicer dve, ker sta zastrupili svoje može in ena radi nagovarjanja k umoru. Smoter zastrupljanju je bil v glavnem: pohlep po zemlji, oziroma dedščini, potem odstranitev starih oseb, da jih ne bi bilo treba vzdrževati in končno so kmečke žene pogosto izmenjale svoje može. Tako je n. pr. eni bilo dokazano, da je tekom petih let poslala dva svoja moža na oni svet. Strup so dobavile nekatere stare ženske, katerim je to bila pravcata obrt in so prejemale lepe nagrade v denarju — po 800 D. Državno pravdnštvo je sicer bilo anonimno že davno preje obveščeno, pa ni hotelo nastopiti, temveč še le potem, ko je nek zdravnik prijavil en slučaj, ker mu je pacient prenaplo umrl. Pripomniti je treba, da je szolnoška okolica, iz katere je prosluli Horthy doma, sila krščanska (klerikalna) in je tedaj zelo čudno, da vladajo tamkaj takšne kulturne razmere.

Marmornat kip s predpasnikom. Neka znana češka operna pevka je sedela kot model priznanemu kiparju v Pragi, da modelira njeno glavo. Pred kratkim je pa vsa zaprepaščena spoznala na neki javni razstavi v golem ženskem kipu samo sebe. Takoj je zahtevala, da se naj kipu opase predpasnik in da krog vratu ruta. Kiparja je tožila, čeprav ta trdi, da jo je razstavil tako, kakor mu je bila model.

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Maribor.

Sprememba voznega reda mestnih avtobusnih prog. V ponedeljek, dne 16. decembra, je stopil v veljavo nov voznik red za vse mestne proge. Bistvene spremembe se izvršijo predvsem na glavni progi od Glavnega trga do Glavnega kolodvora, za katero progo je določen poseben avtobus št. 1a, ki bo vozil na tem delu proge sem in tja v 15 minutnih intervalih. Proga št. 5 se ukine. Zato pa vozi avtobus št. 1 v smeri Nova vas in obratno zjutraj in popoldne dvakrat ter zvečer trikrat. Istotako se podaljša proga št. 1 do Lajtersberga, kamor vozi avtobus zjutraj enkrat ter popoldne in zvečer dvakrat. Dosedanji voznik red proge Maribor - Pesnica ostane še nadalje v veljavi. Na progi Studenci bo vozil avtobus samo do Glavnega trga in sicer vsake pol ure z vzevo na Glavni kolodvor. Proga Tezno št. 4 ima zjutraj dve vožnji, eno dopoldne, štiri popoldne in zvečer zopet štiri. Nadalje se odpre zopet proga Melje - Glavni trg št. 5, kjer vozi avtobus zjutraj štirikrat, popoldne petkrat in zvečer petkrat v obeh smereh. Različni vozniki redi posameznih prog so razvidni na deski avtobusne čakalnice na Glavnem trgu, nadalje na Glavnem kolodvoru in na vseh končnih postajah posameznih prog.

Vsi obvezniki, ki so se v katerikoli vojni dolžnosti udeležili umika preko Albanije, pa nimajo do danes albanskih spomenic, naj

Vsak rabi dobrega

URARJA

Strokovnjaška postrežba podaljša točno delovanje ustroja ure. — To Vam nudi pa samo dobri urar

M. Jger lev sin

Maribor, Gosposka ulica št. 15

Popravila se izvršijo kmalu — dobro in po ceni.

Prodaja tudi na obroke.

se zglase med uradnimi urami pri mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg št. 11, soba št. 2, kjer se sestavlja tozadevni seznam. Pripominja se, da je čas priglasitve le do 25. januarja 1930 ter se na poznejše prijave ne bo moglo ozirati.

Stanje nalezljivih boleznih v mestnem okolišju v času od 8. decembra do 14. decembra 1929. Na škrlatinki so obbolele 4 osebe, na davici pa je umrla ena oseba.

Silvestrov večer priredi delavsko pevsko društvo »Frohsinn« dne 31. decembra v prostorih dvorane »Union« z zelo pestrim programom. Vsi prijatelji dobre zabave se vljudo vabijo na to prireditve.

DTE »Svoboda« Studenci priredi dne 31. dec. 1929 v telovadnem domu Silvestrov večer s telovadnimi igrami in petjem naraščaja. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

Celje.

Občinske zadeve. Mestni proračun občine je bil že sprejet. Vendar nismo našli v njem nič kaj posebnega, kar bi nas zanimalo. Zanima nas pa vseeno to, da so izpuščene marsikateri postavke, ki bi se spadale vanj. Pri dotični seji je s. Čepin predlagal, da bi se n. pr. delavstvu in namoščenstvu mestnih obratov dale za božične praznike doklade v obliki enotedenske plače, kakor jih ima n. pr. delavstvo v Ptuj. Dalje je stavil predlog, da bi občina zasigurala zidavo večje stanovanjske hiše, ker ravno malih stanovanj v Celju najbolj primanjkuje. Velikih stanovanj je v novih mestnih in zasebnih palačah dovolj, le enosobna stanovanja bi se še najbolj potrebovala. Seveda so enaki predlogi šli mimo ušes vladajoče gospode. K proračunu se še povrnemo.

Pri Javni borzi dela je iskalo dela: 422 moških, 157 žensk, vseh 579. Koncem tedna je ostalo v evidenci: 360 moških, 154 žensk, skupaj 514. — Od 1. januarja 1929 do 21. decembra 1929 je iskalo dela: 4071 moških, 1203 ženske, vseh 5274. — 21. decembra 1929 je ostalo v evidenci: 360 moških, 154 žensk, skupaj 514. — Ponujeno je bilo delo: moškim: 1 oskrbniku, 4 konjskim hlapcem, 3 hlapcem za govejo živino, 30 gozdnim delavcem, 1 hotelskemu slugi, 2 kleparjem, 1 gateristu, 2 lesostrugarjem, 3 sodarjem, 3 čevljarjem, 1 prirezovalcu gornjih delov, 4 krojačem za mešano delo, 1 krojaču šablonerju, 1 mlinarju, 1 mesarju, 2 pekoma, 12 vajencem. — Ženskam: 12 kmečkim deklam, 3 natakarcam, 1 računski natakarcu, 6 služkinjam, 2 sobaricam, 1 vzgojiteljici, 1 gospodinji, 3 perfektnim kuharicam, 2 kuh. deklama, 1 varuški, 1 hotelski kuharici, 1 hotelski sobarici, 3 služkinjam za mešana dela.

Šoštanj.

Smrt uglednega zdravnika. V nedeljo, dne 22. t. m. ob 16. uri se je vršil pogreb umrlega zdravnika dr. Lichteneggerja. Preminul je v 80. l.

svoje starosti. Pokojnik je bil visoko spoštovan in priljubljen pri vseh slojih v Šoštanju in daleč na okrog. Bil je nad 30 let zdravnik bolniških blagajin, bratovskih skladnic in do leta 1927 tudi zdravnik ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Njegovega pogreba se je malone udeležil ves Šoštanj ter bližnje in daljne okolice, iz Celja in drugih krajev. Ob grobu so se pred zbranimi v lepih nagovorih poslovili od pokojnika mestni župan dr. Majer, Volk in župnik Gril.

Proslava štiridesetletnice socialnega zavarovanja se je vršila v nedeljo, dne 22. t. m. v Zadržnem domu. Proslavo je priredila strokovna zveza usnarj. Pred otvoritvijo se je v kratkih besedah spomnil upravitelj eksp. OUZD Ivan Straus pokojnega dr. Lichteneggerja, godba pa je zaigrala žalostinko. Nato je otvoril proslavo predsednik strokovne organizacije Vinko Zajc. Poročilo o postankih bolniških in nezgodnih zavarovalnic od leta 1889 dalje do današnjega dne je izčrpno podal Ivan Straus. Predložil je resolucijo za uvedbo invalidnosti, starosti in smrti, ki je bila enoglasno sprejeta. Po končanem poročilu so bila razdeljena božična darila vsem revnim otrokom. Iskrena hvala darovalcem, godbi, pevcem in vsem prirediteljem.

Ruše.

Božičnica Splošne delavske zveze je dobro uspela. Obdarovanih je bilo 157 otrok revnih staršev. Razdelilo se je različnega blaga v vrednosti Din 3659.40. Poleg tega so dobili malčki čaj, darovan od ge. Magdič in pecivo od Delavske pekarnice

iz Maribora. Predvsem iskrena zahvala ravnateljstvu tovarne za dušik za izdaten prispevek, vsem nabiralcem in darovalcem na nabiralne pole, g. Magdičevi, Delavski pekarni v Mariboru in prav vsem, ki so kakorkoli darovali za naše malčke, še enkrat iskrena hvala. Po obdarovanju se je vršilo skioptično predavanje za mladino.

Bistrica pri Limbušu.

Kap ga je zadela. V nedeljo, dne 22. t. m., je naglo preminul, od kapi zadet, Tomaž Glajncner, na poti, ko je šel na delo v ruško tovarno za dušik. Glajncner je bil zaveden delavec. Zapušča vdovo in dvoje otrok. Preostalih naše sožalje.

Jesenice.

Zborovanje delavstva KID je v nedeljo, dne 22. t. m. priredil Savez metalskih radnika Jugoslavije. Na zborovanju, ki je bilo s strani delavstva zadovoljivo obiskano, je referiral tajnik Del. zbornice v Ljubljani, F. Uratnik, o nameravani preureditvi socialne zakonodaje. Njegova stvarna izvajanja so bila pazljivo zasledovana. Delavstvo se zaveda, da je v dobro urejeni socialni zakonodaji ter njenem izvrševanju zajamčen vsaj kos tega, kar delavstvu pripada. — Na zborovanju se je razpravljalo tudi o uvedbi zobozdravljenja. Sklenilo se je, da delavstvo KID plačuje po 5 Din mesečno za osnovni fond. Sklep pa še ni polnoveljavjen in so do 10. januarja možni ugovori, in sicer pismenim putem. Sklep se razveljavi, če se 30% delavstva do tega roka izjavi protivno, kar se pa go-

Kulturni pregled.

Noblovo nagrado za književnost je dobil letos nemški pisatelj Thomas Mann. Po sedemnajstih letih je prvič, da dobi nagrado Nemeec.

Božičnica »Detoljuba«. Naše agilno društvo »Detoljub« je tudi letos priredilo proslavo solnčnega obrata s kolektivnim obdarovanjem otrok. Proslava se je vršila 22. t. m. v zeleno okrašeni mali Götzovi dvorani in je potekla v pristrčnem razpoloženju. Železničarski orkester je uvodoma zaigral koračnico »Detoljuba«, ki so ji pozneje sledile še druge izrazito podane skladbe. Otroci so priredili ljubko igrice »Božični darovi praviličnih otrok« ter nekaj rajalnih nastopov, ki so v njih nastopili dečki in deklice skupno, kar je treba posebej pohvaliti; prav to namreč dokazuje, da se vodstvo dobro zaveda, kakšna mora biti prava proletarska vzgoja. Prav tako je treba pohvaliti tudi mladiški orkester, ki je odigral prav dobro nekaj lažjih skladb na tamburicah. Pomen praznika sta raztolmačila v slovenskem in nemškem govoru Grčar in Pelikan. Dasi je proslava trajala dve dobri uri, so vendar vsi prisotni z zanimanjem sledili programu. Bil je prav lep popoldan, ki je moral tudi odraslim vltiti upanje v bodočnost in jih potrditi v veri vanjo.

tovo ne zgodi. Enaka akcija se je pokrenila že pred leti, pa ni našla razumevanja. Upamo, da zdaj uspe.

Občni zbor »Svobode« v nedeljo, dne 22. t. m. je potekel jako zadovoljivo, kar dokazuje smiselnost članstva za kulturno delovanje med proletariatom. Novoizvoljeni predsednik je Kralj. — V novem društvenem letu je želeli še vztrajnejšega delovanja!

Komedija »Velika repatica«, ki jo je vprizoril dramatični odsek »Svobode« je privabila mnogo občinstva. V igri je nastopilo nekaj novih moči, kar moramo samo pozdraviti. Publika je vsekakor prišla na svoj račun in se zabavala. — A zdaj kaj resnejšega.

»Detoljub« vzgaja otroke delavskih staršev popolnoma po modernih načelih — v smislu skupnosti, medsebojne strpnosti in miroljubnosti. Ker more le na podlagi take vzgoje vzrasti dober proletarski naraščaj, zato priporočamo vsem delavskim staršem, da zaupajo svojo deco »Detoljubu«. Talpa.

Radio.

Radio-delavske ure se bodo od sedaj naprej vršile vsako soboto od 8.—9. ure zvečer. Torej ne v petek, kot dosedaj.

Radio razširjen najbolj na Švedskem. Vobče mislimo, da je Anglija dežela, ki ima največ naročnikov radia. In v resnici jih ima okrog 3.000.000. Nekako toliko jih ima tudi Nemčija. In v teh dveh državah pride na tisoč prebivalcev približno 45 naročnikov. Švedska, ki je po prebivalstvu seveda mnogo manjša, nima absolutno tako ogromnega števila naročnikov in ga tudi ne more imeti. In vendar prvači v Evropi. Zakaj na tisoč prebivalcev pride na Švedskem 68 naročnikov, torej za tretjino več kot v Angliji in v Nemčiji. Vseh naročnikov ima Švedska 417 tisoč. Razumljivo je seveda, da Švedi pri svoji visoki kulturi in sprčo dolgi in pustih zimskih večerov na severu radio pravilno cenijo in radi poslušajo. Naj nam bodo za vzgled in zavedajmo se, da pride pri nas na 2000 prebivalcev šele 5 naročnikov, torej 27krat manj kot na Švedskem. T. R. L.

Mah za smeh.

Pri verouku. Župnik vpraša Janezka: »Kako dolgo sta bila Adam in Eva v raju?« Janezek: »Do jeseni.« Župnik: »Kako to?« Janezek: »Zato, ker so jabolka šele v jeseni zrela.«

Klosetni papir. Neko veliko trgovsko podjetje v Ameriki razpošilja vse, kar človek rabi v življenju: Kilne pasove in poročne prstane, svete podobe in avtomobile. Milijon ilustriranih katalogov razpošlje vsako leto po državah. Nekdo je naročil po pošti klosetni papir. Pisali so mu nazaj, kakšnega hoče: ali katalogov števil 5160 ali 5161. Odgovoril je: »Če bi imel jaz vaš katalog, ne bi rabil klosetnega papirja.«

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirta, vinskega kisa, eženčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka i. t. d. od tvrdke »Patria«, Zagreb.

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA UL. 9

Na drobno! **TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV.** Na debelo!

TOVARNA GLASBIL IN GRAMOFONOV

MEINEL & HEROLD

Gramofoni od Din 298— dalje
Mandoline 135—
Violine 95—
Gitare 207—
Trombe 505—
Ročne harmonike 85—

Prodajalna: Trg Svobode
(Nova Scherbaumova zgradba).

Ljudska samopomoč v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ Din 58.000— na podpora. Zahvevanje brezplačno pristopno izjavo

Zbirajte za tiskovni sklad

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

„PRODUKTA“
TOVARNA KISA — JEŽICA PRI LJUBLJANI
nudi najfinejši špiritov in vinski kis.

Otvoritveno naznanilo!

Dovoljujem si cenj. občinstvu vljudno naznaniti, da sem otvoril v prejšnjih prostorih J. Košar, Maribor, Kettejeva ulica 22, novo renovirano

PEKARNO

ter se bom potrudil, cenjene odjemalce vedno s svežim in prvovrstnim pečivom kar najbolje postreči.

V prijetni nadi, da me bo cenjeno občinstvo razveselilo z obilnim obiskom,

se priporočam z velespoštovanjem

Mikec Mihael, lastnik.

Dr. SCHAEFER-JEV EPILEPSAN
proti

božjasti, krčem in padavici

se že 15 let z uspehom uporablja. Dnevno prihajajo nova priznalna pisma. Pojasnila daje in razpošilja Lekarna Sv. Štefana, Mr. M. Fister, Osijek III.

Vino opolo

zajamčeno pristno, za praznike, oziroma ves december, čez ulico po Din 10.—, v hotelu „Bellevue“. Ne zamudite ugodne prilike!

Pristni

Altvater (zeliščni liker)

Gessler

Jägerndorf

Varstvena znamka

se dobi zopet povsod

Najprimernejša novoletna darila

kakor ročne, šolske in spise torbice, listnice, denarnice, tobačnice, potne torbice in kovčke v veliki izbiri po najnižjih cenah priporoča

IVAN KRAVOS, MARIBOR
Aleksandrova cesta 13. — Oglejte si izložbo.

Kolesarji pozor! **Zima je tu!**

Sedaj prihaja čas, ko bo treba oddati kolo v popolno oskrbo in shrambo čez zimo in generalno popravilo. Emajliranje z električno pečjo s 180° vročine, prvovrstno ponikljanje vseh krogličnih ležajev, ter očiščenje in na novo nabrušenje, tako da postane kolo z malim denarjem zopet novo. — Priporoča se mehanična delavnica in trgovina

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
Tattenbachova ulica 14, nasproti Narodnega doma.